یادداشت

خاطرات یک دیپلمات

۱۳۱ روایت گمشده

فاروق الشرع / وزیر خارجه سابق سوریه
مترجم: حسین جابری انصاری

اسد به هنگام خشمگینی

ملک حسن دوم که شخصیتی بزرگ و دارای رهبری هوشمندانه بود، از وزرای خارجه خواست دوباره با یکدیگر جمع شده و تصمیمات اجلاس و پیش‌نویس بیانیه پایانی آن را بازبینی کنند و همزمان با این جلسه، ضیافت ناهاری به افتخار رهبران عرب برگزار کرد. سوریه از کار کمیته سه جانبه حل بحران لبنان بر اساس برنامه‌ای که مبانی آن در بیانیه پایانی اجلاس آمده بود، حمایت و درخواست کرد این برنامه به‌عنوان یک مجموعه کامل با هم اجرا شود. این مبانی عبارت بود از: تأکید بر عربی بودن لبنان، تداوم بحران، تهدید امنیت قومی عربی و تجزیه لبنان را به‌دنبال دارد. تأکید بر همبستگی عربی با لبنان، کمک به دولت قانونی لبنان برای پایان دادن به اشغال اسرائیل و بسط حاکمیت کشور بر تمامی سرزمین لبنان، مسئولیت عمومی عربی در برابر لبنان، ضرورت تصویب سند اصلاحات سیاسی توسط مجلس نمایندگان لبنان و انتخاب رئیس‌جمهور و تشکیل یک حکومت وفاق ملی و پایبند به سند اصلاحات که برای اجرای این سند خواهد کوشید.

کمیته سه جانبه بر اساس مأموریتی که اجلاس سران برایش درنظر گرفته بود، می‌بایست برنامه دارالبیضا را در شش ماه به انجام رساند. وزرای خارجه مغرب، الجزایر و سعودی عملاً تلاش برای اجرای برنامه را راهبری می‌کردند. این کمیته در طول دوره فعالیت خود، سه بار از دمشق دیدار کرد. دیدار نخست در ۹ ژوئن و دیدار دوم در ۳ ژوئیه انجام و در آن کمیته درخواست کرد گذرگاه‌ها باز شده و در مقابل بازگشایی فرودگاه بیروت توسط عون، محاصره دریایی منطقه شرقی بیروت برداشته شود که توسط سوریه اعمال شده بود تا مانع سرازیر شدن کمک‌های نظامی عراق - و شاید غیر عراق - به عون شود. رئیس‌جمهوری اسد با اصل بازگشایی گذرگاه‌ها و رفع محاصره دریایی شرق بیروت موافقت کرد، مشروط بر آنکه تمامی کشتی‌هایی که به این منطقه بیروت می‌رفتند بازرسی و خالی بودن آنها از تسلیحات مشخص شود و به نحوی که اجرای پاره‌های امنیتی و سیاسی برنامه دارالبیضا به‌صورت همزمان انجام شود.

کمیته در ۱۳ ژوئیه ۱۹۸۹ برای بار سوم به دمشق آمد و توسط رئیس‌جمهوری به حضور پذیرفته شد. امیر سعود الفیصل که قدیمی‌ترین وزیر در بین اعضای کمیته بود، علی الاصول می‌بایست در کنار اسد بنشیند اما امیر، وزیر خارجه الجزایر را تشویق کرد در کنار اسد بنشیند. بوعلام بسایح برگه‌ای از جیب خود در آورد و شروع به خواندن آن کرد. این نوشته در حقیقت مشابه یک بیانیه تحریک‌آمیز بود که کمیته را از مرحله عدم عضویت سوریه در آن، به مرحله ناز و عشوه کردن با سوریه منتقل می‌کرد. بسایح، سوریه را به عدم همکاری لازم با کمیته متهم کرد و خواهان آن شد که از مداخله در امور داخلی لبنان خودداری کند. بیانیه به شکل حساب شده‌ای علیه سوریه تنظیم شده بود. اسد که هنگام شنیدن بیانیه، نارضایتی شدید از محتوای آن بر چهره‌اش آشکار بود بی آنکه کلمه‌ای درباره بیانیه بگوید ناگهان از جای خود بلند شد و در حالی که نشانه‌های خشم سرریز همراه سکوت بر چهره‌اش هویدا بود و به شکلی که گویی در دانشکده جنگ است، با اعضای کمیته دست داد و از اتاق ملاقات خارج شد و در را پشت سر خود بست و به دفترش در مجاورت اتاق رفت.

با رفتن اسد برای دقایقی، سکوتی مرگبار جلسه را فراگرفت. من که روحیه رئیس‌جمهوری را می‌شناختم و می‌دانستم دیگر مایل نیست با وزرای خارجه و من گپ و گفتی داشته باشد، احساسم این بود که وزرای سه کشور عضو کمیته؛ همکاران و میهمانان من هستند و باید برای مهار تنش ایجاد شده کاری بکنم. با وزرا از در دیگر اتاق خارج شدیم و کاروان اتومبیل‌هایی که در برابر کاخ الروضه، در انتظار ما بودند را رها کردم و از همکارانم خواستم اتومبیل مرا بیاورند. سپس در صندلی راننده نشستم و از سه وزیر خارجه خواستم سوار شوند و یکی کنار من و دو نفر دیگر در صندلی عقب بنشینند.

بعد به جای اینکه آنها را به فرودگاه ببرم، به سمت دفترم در وزارت خارجه در نزدیکی کاخ الروضه حرکت و به آنها پیشنهاد کردم جلسه‌ای سه نفره در ساختمان وزارت خارجه داشته باشیم. اعضای کمیته نیز با درک سنگینی اتفاقی که افتاده بود، با این پیشنهاد موافقت کردند. در جلسه به آنها گفتم: اتفاق امروز مهم است و سابقه ندارد که رئیس‌جمهوری که به آرامش معروف است چنین برخوردی کند. کوشیدم فضا را نرم کنم و به آنها گفتم شما گویا مسئولیت چوب لای چرخ گذاشتن را بر دوش سوریه انداخته اید و پیشنهاد ملک حسن دوم را بازگفتم که بدون سوریه هیچ راه حلی درکار نخواهد بود. جو کمی آرام شد و من ادامه دادم: بهترین کار این است که این ملاقات را فراموش و آن را کان لم یکن تلقی کنیم. من نیز رئیس‌جمهوری را قانع می‌کنم که این ملاقات را به‌طور کلی فراموش کند. اعضای کمیته با این پیشنهاد موافقت کردند. از اتاق مجاور با رئیس‌جمهوری صحبت کردم و نظرم را درباره پشت سرگذاشتن این ملاقات، به او گفتم.

خاورمیانه

انفجار عکار، بحرانی جدید در لبنان

انفجار یک تانکر سوخت در شهر «التلیل» واقع در منطقه «عکار» شمال لبنان که در ساعت‌های پایانی روز گذشته (شنبه) روی داد، بر بحران‌های این کشور افزود.

به گزارش ایرنا، رسانه‌ها و مقام‌های لبنانی در تازه‌ترین اطلاع‌رسانی اعلام کردند که این انفجار ۲۸ کشته و ۷۹ زخمی برجا گذاشته است. بنابر این گزارش‌ها اوضاع در بیمارستان عکار، محل حادثه، بسیار وخیم است و امکانات لازم برای پذیرش و درمان مجروحان وجود ندارد. منابع رسانه‌ای اعلام کردند که در این انفجار ۳۰ هزار لیتر بنزین موجود در مخزن آتش گرفت.

در پی وقوع انفجار عکار، «میشل عون»، رئیس جمهوری لبنان از دستگاه قضایی کشور خواست که تحقیقات لازم را برای شناسایی و اعلام عامل یا عوامل حادثه در مخزن سوخت عکار انجام دهد. عون گفت که فاجعه عکار، قلب همگان را به درد آورد و ملت و دولت لبنان با ابراز همدردی اکنون در کنار مردم این منطقه ایستاده‌اند.

«سعد الحریری»، نخست‌وزیر پیشین لبنان نیز در واکنش به این انفجار خواستار استعفای میشل عون شد. الحریری که در پی تحولات ماه‌های اخیر لبنان از سوی عون مأمور تشکیل کابینه شده بود اما نتوانست دولت تشکیل دهد، در اظهاراتی گفت که «کشتار عکار هیچ تفاوتی با کشتار بندر بیروت ندارد و اگر دولتی بر سر کار بود که به جان انسان‌ها احترام می‌گذاشت، مقام‌های آن استعفا می‌کردند.»

از سوی دیگر، «نجیب میقاتی»، نخست وزیر مأمور تشکیل کابینه لبنان نیز گفت که «عکار شب غم انگیزی داشت و خون بی گناهانی ریخته شد که قربانی حرص و آز عده‌ای شدند.»

آغاز به کار دولت جدید سوریه

چهار روز پس از صدور فرمان تشکیل دولت جدید، اعضای کابینه سوریه به ریاست «حسین عرنوس» مقابل بشار اسد، رئیس جمهور این کشور سوگند یاد کردند.

به گزارش ایسنا، به نقل از سانا، تصاویر منتشر شده توسط نهاد ریاست جمهوری سوریه نشان می‌دهد که همه اعضای این وزارتخانه اعم از وزیرانی که پس از صدور فرمان تشکیل دولت جدید در دهم این ماه، تغییری نکردند، سوگند یاد کردند.

بر اساس این فرمان، وزرای رسانه و امور اجتماعی، کار، بازرگانی داخلی و حمایت از مصرف کنندگان، علاوه بر دو وزیر مشاور دولت، تغییر کردند. بشار اسد، رئیس جمهور سوریه طی این نشست با تأکید بر اینکه اولویت این کشور در مرحله قبلی تحقق امنیت و بازپس گیری خاک کشور بود اما در این مرحله اولویت تولید است، گفت: فکر مشارکت برای موفقیت مهم است. باید شفافیت اصل اساسی در فعالیت ما باشد. ممکن نیست بدون اصلاحات مالی اصلاحات اقتصادی صورت گیرد. اصلاحات مالی نیز بدون اصلاحات مالیاتی ممکن نیست.

دور نما

نیشن (امریکا)

مدت‌ها قبل از اینکه دونالد ترامپ با سخنرانی‌های خود بذر نفرت از آسیایی‌تباران را در دل بخشی از امریکا بنشاند، امریکا در اواخر قرن ۱۸ نیز شاهد کشتار آسیایی‌تبارها در این کشور بود. درحالی که نگاهی به زیرساخت‌های امریکا کافی است تا بدانیم چگونه آسیایی‌تبارها به کشیده شدن خط آهن و استخراج معادن امریکا کمک کردند.

آتلانتیک (امریکا)

۲۰ سال از ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ و حمله به برج‌های دوقلوی تجارت جهانی می‌گذرد. شاید بسیاری کشته‌شدگان این رویداد را فراموش کرده باشند. اما برای خانواده‌های قربانیان، مرگ عزیزانشان هنوز تازه است و غم آنها را دارند. وقتی به پای صحبت‌های آنان می‌نشینیم، می‌بینیم هنوز با وسواس یادگاری‌های آنها را نگه داشته‌اند.

ویک (امریکا)

هفته پیش یکی از جمهوریخواهان امریکا، نامه‌ای از سر تحسین به ویکتور اوربان، رئیس‌جمهوری مجارستان که او نیز راست افراطی است، نوشت. بسیاری این حرکت را نشانه علاقه جمهوریخواهان امریکا به نه فقط اقتدارگرایی که فاشیسم دانستند. همین زنگ خطری برای سیاستمداران امریکا است و باید ریشه‌های آن بررسی شود.

طالبان در کابل

اشرف غنی رییس جمهوری افغانستان به تاجیکستان رفت

ادامه از صفحه ۱

همزمان به نوشته «الجزیره»، ارتش آلمان همچون چندین کشور غربی دیگر با اعزام هواپیما و ۳۰ چترباز به کابل اقدامات لازم برای خروج کارکنان سفارتخانه‌اش را در دستور کار قرار داد. این در حالی است که رهبران طالبان در آخرین بیانیه خود از ایجاد گذرگاه امن برای خارجی‌هایی که قصد ترک کابل را دارند خبر داده بودند. در این میان سران ناتو نیز اعلام کردند برای تأمین امنیت فرودگاه کابل همچنان در پایتخت افغانستان حضور خواهند داشت.

اما به نوشته «طلوع نیوز»، همزمان با افزایش نگرانی‌ها از چگونگی آینده افغانستان، «عبدالله عبدالله» رئیس شورای عالی مصالحه ملی نشستی با شماری از سران سیاسی کشورش برگزار کرد. این نشست محرمانه و پشت درهای بسته انجام شد و شرکت‌کنندگان درباره اوضاع افغانستان، برقراری آتش‌بس و ایجاد حکومت موقت به بحث و تبادل نظر پرداختند. به نوشته «ایرنا» در همین حال «آنتونی بلینکن» وزیر خارجه امریکا نیز در تماس با «عبدالله عبدالله» از تلاش‌های فوری دیپلماتیک و سیاسی برای کاهش خشونت در افغانستان قدردانی کرد. این در حالی است که دیروز نیز هیأتی با حضور «عبدالله» برای مذاکره با مقامات طالبانی راهی قطر شد.

در همین حال طالبان در بیانیه‌ای اعلام کرد پیشروی سریع شبه نظامیان در افغانستان نشان از پذیرش عمومی طالبان از سوی مردم این کشور دارد و این گروه امنیت افغان‌ها و خارجی‌ها را به خطر نخواهد انداخت: «امارت اسلامی (طالبان) همواره حافظ مال و جان و آبروی مردم است و بدون شک محیطی آرام و امن برای ملت عزیزمان ایجاد خواهیم کرد. از آنجا که پایتخت شهری بزرگ و پرجمعیت است مجاهدین امارت اسلامی قصد ندارند با زور و جنگ وارد شهر شوند و ورود ما مسالمت‌آمیز خواهد بود. تا اتمام روند انتقال قدرت امنیت کابل حفظ خواهد شد و طالبان قصد انتقام‌گیری ندارد.» طالبان همچنین از زنان خواست به مکان‌های امن بروند. یک مقام طالبانی در این‌باره گفت: «ما نمی‌خواهیم یک غیرنظامی بیگناه کشته شود اما آتش بس هم نمی‌کنیم.» این بیانیه در حالی انتشار داده شد که گفته می‌شود نگرانی‌ها از سلطه طالبان بر افغانستان، زنان این کشور را به وحشت انداخته است.

اما فارغ از تنش جنگ، کاهش شدید ارزش پول افغانی، مردم وحشت‌زده افغانستان را در هراس از دست دادن سرمایه شان، به بانک‌ها کشانده تا در اوج تنش‌های سیاسی و مناقشات، بانک‌های افغانستان نیز شاهد هجوم مردم برای پس گرفتن سرمایه‌هایشان باشد. «دادگل»، معاون اتحادیه صرافان گفت: «ولایت‌ها و ولسوالی‌ها سقوط کرده‌اند و سقوط ارزش پول رایج کشور بسیار طبیعی است.» این در حالی بود که سخنگوی بانک مرکزی اما این روند را موقتی اعلام کرد.

■ از دعوت به آرامش تا مارش فرار مقامات افغانستان

در حالی که دیروز پایتخت به عنوان آخرین ریسمان دولت به قدرت در محاصره طالبان قرار گرفته بود و صدای شلیک‌ها هر لحظه بیشتر به گوش می‌رسید، سخنگوی دفتر «اشرف غنی» رئیس جمهوری افغانستان در پیامی توئیتری از مردم خواست نگران شرایط نباشند چراکه همه چیز تحت کنترل است. این پیام در حالی منتشر شد که باوجود گمانه‌زنی‌ها درباره آینده رئیس جمهوری افغانستان، خبری از «غنی» نبود و آخرین گفت‌وگوی او با مردم نیز از طریق ویدیویی ضبط شده انجام شد.

در همین حال گزارش‌هایی از دیدار رئیس جمهوری با مقامات بلندپایه ناتو و «زلمای خلیلزاد» نماینده ویژه امریکا در امور افغانستان منتشر شد که شایعات استعفا و تحویل مسالمت‌آمیز قدرت به طالبان را بیشتر کرد. ساعاتی بعد نیز شبکه طلوع نیوز افغانستان اعلام کرد منابع مطلع از خروج «اشرف غنی» از افغانستان خبر داده اند. برخی منابع مقصد او را تاجیکستان اعلام کرده اند. همچنین یک منبع آگاه از کاخ ریاست جمهوری نیز از موافقت غنی با استعفا خبر داده است. در همین حال بنا بر اعلام برخی منابع رئیس پارلمان و شماری از رهبران احزاب سیاسی کابل را به مقصد پاکستان ترک کرده‌اند. این در شرایطی است که با توجه به هجوم پناهجویان به این کشور، پاکستان مرزهای خود با افغانستان را بسته است. در همین حال گرچه به نوشته «گاردین»، پایگاه بگرام؛ محل نگهداری بیش از ۵ هزار زندانی طالب و داعش از صبح دیروز در محاصره نیروهای امنیتی قرار داشت اما نیروهای طالبان با پیشروی در منطقه، بزرگترین پایگاه هوایی افغانستان را نیز به کنترل خود درآوردند.

طالبان ضمن هشدار به «اشرف غنی»، فعالیت بیمارستان‌ها و مراکز درمانی را مجاز اعلام کرد و مجوز بازگشت نیروهای امنیتی به خانه‌هایشان را صادر کرد. به نوشته روزنامه «صبح کابل»، «عبدالستار میرزکوال»، سرپرست وزارت کشور افغانستان نیز در پیامی ویدیویی خواهان برقراری نظم در کابل شد و گفت: «نیروهای امنیتی و دفاعی در نقاط مختلف شهر کابل مستقر شده‌اند و وضعیت امنیتی برقرار است. من اطمینان می‌دهم که تا زمان انتقال مسالمت‌آمیز قدرت مشکل خاصی به وجود نمی‌آید و تا تحقق توافق طرفین حمله‌ای صورت نمی‌گیرد.»

■ درخواست روسیه برای برگزاری نشست شورای امنیت

در شرایطی که غربی‌ها شتابزده و هراسان در حال ترک کابل هستند، روسیه اعلام کرد قصدی برای تخلیه سفارتخانه خود در پایتخت افغانستان ندارد. «ضمیر کابولوف»، از مقامات وزارت خارجه روسیه به خبرگزاری اینترفکس گفت: «کارکنان سفارت روسیه در کابل در آرامش به کار خود ادامه خواهند داد.» در همین حال به نوشته ایسنا به نقل از رویترز، مسکو خواستار برگزاری نشست فوق‌العاده شورای امنیت درباره افغانستان شده است. گرچه انتظار تغییر زیادی در شرایط وجود ندارد.

■ واکنش‌های بین‌المللی به شرایط کابل

ورود طالبان به حومه کابل حتی به‌رغم ظاهر مسالمت‌آمیز آن با واکنش‌های بین‌المللی همراه بود.

«جو بایدن» رئیس جمهوری امریکا در حالی که طالبان به دروازه کابل رسیده بود در بیانیه ای نوشت: «حضور نظامیان امریکایی یک سال یا ۵ سال بیشتر چندان تفاوتی ندارد اگر ارتش افغانستان نتواند یا نخواهد از کشورش پاسداری کند. حضور بی پایان امریکا در میانه جنگ داخلی یک کشور برای من قابل قبول نیست.»

به نوشته یورونیوز، «زاهد حافظ چودری»، سخنگوی وزارت خارجه پاکستان در این‌باره گفت: «ما نگران وخامت اوضاع در افغانستان هستیم اما تصمیمی برای بستن سفارتمان نداریم.»

«الکساندر شالنبرگ»، وزیر خارجه اتریش نیز نسبت به سرایت این درگیری و بی‌ثباتی در منطقه به اروپا و اتریش ابراز نگرانی کرد. در همین حال «مارگاریتیس شیناس»، کمیسر امور مهاجرت اتحادیه اروپا نیز گفت: «زمان در حال سپری شدن است. چقدر باید منتظر بمانیم تا بازنگری کاملی درباره قوانین مهاجرت و پناهندگی اروپا انجام شود.» «ملاله یوسف‌زی»، برنده نوبل صلح که ۹ سال پیش هدف گروه طالبان قرار گرفته بود نیز در توئیتی نوشت: «ما در شوک کامل شاهد قدرت گرفتن طالبان در افغانستان هستیم. من عمیقاً نگران زنان، اقلیت‌ها و مدافعان حقوق بشر هستم. قدرت‌های جهانی، منطقه‌ای و محلی باید خواستار آتش بس فوری شوند و کمک‌های فوری بشردوستانه و تأمین امنیت پناهجویان و غیرنظامیان باید ارائه شود.»

یک مقام ناتو نیز به خبرگزاری فرانسه گفت: «ما از تلاش افغان‌ها برای یافتن راه‌حل سیاسی برای این درگیری‌ها حمایت می‌کنیم چراکه این اقدام بیش از هر زمان دیگری ضروری است.»

پاپ فرانسیس رهبر کاتولیک‌های جهان خواستار توقف خشونت در افغانستان شد. به نوشته فرانس پرس، او در جمع زائران و گردشگران در میدان سن پیتر گفت: «من نیز مانند همه نگران شرایط افغانستان هستم و از شما می‌خواهم مانند من برای برقراری صلح، کنار گذاشتن سلاح و یافتن راهکاری پای میز مذاکره دعا کنید.»

AFP

AFP

طالبان ثروت جنگیدن را از کجا به دست آوردند

گروه جهان/ پس از دو دهه جنگ امریکا در افغانستان، طالبان حملات خود به شهرهای افغانستان را اندکی پس از آغاز خروج نیروهای امریکایی از این کشور آغاز کرد و در حرکتی برق‌آسا در کمتر از دو هفته به قلب کابل رسید. بی تردید این دستاورد مرهون پشتیبانی مالی خوبی است که طالبان در ۲۰ سال حضور امریکا در افغانستان، بدون سر و صدا به دست آورده است.

به نوشته سایت خبری تحلیلی «کانورسیشن»، آمارهای مارس سال ۲۰۲۰ از وضعیت اقتصادی افغانستان نشان می‌دهد طالبان در یک سال منتهی به مارس ۲۰۲۰ درآمدی معادل ۱٫۶ میلیارد دلار داشته است. در حالی که در همین زمان درآمد کل دولت افغانستان ۵٫۵۵ میلیارد دلار بوده است. بنابر این گزارش، یکی از اصلی‌ترین راه‌های درآمد طالبان، مواد مخدر حاصل از کشتزارهای خشخاش در افغانستان است. در سال مورد اشاره درآمد طالبان از این راه ۴۱۶ میلیون دلار بوده است. رتبه دوم درآمدهای طالبان اختصاص به درآمدهای حاصل از معادن این کشور داشته است. البته طالبان خود به استخراج این معادن نمی‌پردازد، بلکه شرکت‌های بزرگ معادن در افغانستان که در حال استخراج از معادن موجود در قلمروهای طالبان بودند، به طالبان پول می‌دادند تا بتوانند به کار استخراج بدون خطر کشته شدن بپردازند. طالبان با اجازه دادن به استخراج سنگ آهن، سنگ مرمر، مس، طلا، روی و سایر فلزات و مواد معدنی ۴۰۰ تا ۴۶۰ میلیون دلار در سال درآمد داشته است.

درآمد بعدی طالبان از طریق مالیات‌هایی است که در قلمرو خود دریافت کرده است. این گروه درست مانند دولت افغانستان از ساکنان اقلیم‌های تحت نظر خود مالیات گرفته و حتی به آنها رسید داده است. میزان این مالیات‌ها نیز به ۱۶۰ میلیون دلار می‌رسد. طالبان همچنین سالانه حدود ۲۴۰ میلیون دلار کمک خیریه از حامیان داخلی و همچنین جهانی‌اش که اغلب آنها در حوزه عربی خلیج فارس و همچنین کشور پاکستان هستند، دریافت کرده و ۲۴۰ میلیون دلار بابت برخی صادرات و واردات غیرقانونی درآمد داشته است.

با این حال تحلیلگران تأکید می‌کنند، طالبان شاید برای پیشروی‌های خود که گاه با تطمیع مالی برخی مقامات ولایت‌ها به دست آمد، منابع مالی خوبی داشت اما نباید از خاطر برد که این گروه از بودجه کافی برای اداره افغانستان برخوردار نخواهد بود. بر اساس جدیدترین آمارهای بانک جهانی، دولت افغانستان برای اداره کشور خود در سال ۲۰۱۸ حدود ۱۱ میلیارد دلار هزینه کرده که ۸۰ درصد آن توسط کمک‌های خارجی تأمین شده است.

Reuters

آینده افغانستان

هیأت تحریریه روزنامه داون چاپ پاکستان- ترجمه: گروه جهان/ تا چند روز پیش گزارش‌های اطلاعاتی امریکا مدعی بودند، کابل ظرف ۹۰ روز سقوط می‌کند. اما دیروز پس از اینکه پل العالم در ۷۰ کیلومتری کابل تصرف شد، مشخص بود که دیگر طالبان بر مسند قدرت افغانستان نشسته‌اند. بنابراین اکنون جامعه جهانی و بویژه همسایگان افغانستان، دیگر باید به آینده افغانستان و چگونگی تعامل با آن نگاه کنند و در دستور کار آنان پرسش از طالبان بابت روابطش با برخی گروه‌های تروریستی جهانی باشد. البته امریکا در این زمینه موضعی ماکسیمالیستی در پیش گرفته و می‌گوید، اگر طالبان قدرت را به دست گیرد، افغانستان منزوی می‌شود. اما واقعیت این است که افغانستان همیشه به زور تصرف شده است. امریکا نیز سال ۲۰۰۱ به زور وارد عمل شد و دولت کرزای روی کار آمد. اما در این شرایط وضعیت ایده‌آل شاید همان باشد که پاکستان و برخی دیگر از همسایگان پیشنهاد داده‌اند: حل‌وفصل مسالمت‌آمیز مناقشه که البته چندان آسان به نظر نمی‌رسد. زیرا همان‌طور که دیدیم، در نشست دوحه، هیأت مذاکره‌کننده از سوی دولت افغانستان شاخه زیتون را به سمت طالبان دراز کرد اما طالبان که اکنون دست برتر را در میدان نبرد دارد، روی خوشی به آن نشان نداد.

در این بین وضعیت امریکا مشخص است. باید پذیرفت که هرج و مرج کنونی در افغانستان، حاصل خروج ناگهانی امریکا از این کشور و ناتوانی کابل در حفاظت از کشور خود بوده است. امریکایی‌ها که شامل هم دولت ترامپ و هم دولت بایدن می‌شود، به اندازه کافی در افغانستان بوده‌اند و در مأموریت متمدن خود شکست خورده‌اند و اکنون می‌خواهند سربازان کشورشان بسرعت به خانه بازگردند. وضعیت پاکستان هم مشخص است. اسلام‌آباد به‌خاطر روابط قدیمی خود با طالبان، هنوز هم نتوانسته کابل را متقاعد کند که یک بازیگر بی‌طرف است.

اما بجز اینها جامعه جهانی باید پیامی قوی و فوری برای طالبان ارسال کند و به آنها هشدار دهد که اگر افغانستان را میزبان تروریست‌های جهانی کنند، باید با عواقب آن رویاروی شوند. این مسأله برای کشورهای منطقه و به‌طور خاص پاکستان و چین اهمیت زیادی دارد. به هر حال طالبان افغانستان با گروه‌های شبه‌نظامی ضد دولت پاکستان مثل تحریک طالبان پاکستان ارتباط دارد و اگر به آنها زمین بازی بدهد، ممکن است تبدیل به کابوسی امنیتی برای پاکستان شوند. همین‌طور است وضعیت گروه‌های شبه نظامی که علیه چین فعالیت دارند. بجز اینها القاعده و داعش هم در افغانستان حضوری پررنگ دارند.

بنابراین اگر طالبان می‌خواهد حوادث ۱۱ سپتامبر تکرار نشود، باید متعهد شود که اجازه نمی‌دهد، افغانستان قلمرو تروریست‌ها شود.

AP

علی احمد جلالی کیست

گروه جهان/ علی احمد جلالی که دیروز به عنوان رئیس دولت انتقالی افغانستان قدرت را به دست گرفت، سال ۱۹۴۰ در کابل زاده شد. او استاد دانشگاه است و از سال ۱۹۸۷ شهروند امریکا بوده و در حال حاضر نیز به همراه همسر و دو فرزندش در میرلند اقامت دارد. او ضعف در هیأت حاکمه افغانستان را علت اصلی بحران این کشور می‌داند.

علی احمد جلالی سال ۱۹۶۱ مدرک کارشناسی علوم سیاسی را از دانشگاه نظامی افغانستان اخذ کرد سپس به درجه سرهنگی نائل شد. وی همچنین سال ۱۹۶۴ در دوره پیشرفته پیاده نظام ارتش امریکا در فورت بنینگ، در ایالت جورجیا دیپلم گرفت و سال ۱۹۶۶ در دانشکده کابل در رشته علوم نظامی کارشناسی ارشد فارغ‌التحصیل شد و یک سال بعد مدرکی نیز از کالج کارکنان بریتانیا گرفت.

جلالی در زمان حمله شوروی سرهنگ ارتش افغانستان بود و در پیشاور در سمت مشاور عالی ارتش فعالیت داشت. پس از آن در سال ۱۹۸۷ به امریکا رفت و در همین شبکه که رسانه بین‌المللی دولت امریکا است، به عنوان نویسنده مشغول به کار شد. وی نزدیک به ۲۰ سال در صدای امریکا بود و پس از آن مدیر شبکه ملی رادیو افغانستان در همین شبکه شد و مدیریت زبان‌های پشتو، دری و فارسی را به عهده گرفت. جلالی در امریکا همچنین در انستیتو دیپلماسی وزارت خارجه امریکا کار کرده و علاوه بر این یکی از اساتید برجسته مطالعات استراتژیک خاور دور در دانشگاه نشنال دیفنس واقع در واشنگتن دی‌سی است.

علی احمد جلالی، چندان با ساختار قدرت در افغانستان بیگانه نیست. او سال ۲۰۰۳ از امریکا به افغانستان رفت تا در دولت کرزای به عنوان وزیر کشور مشغول به کار شود و تا سال ۲۰۰۵ نیز این سمت را در دست داشت. جلالی چند روز قبل در توئیتی درباره سقوط ولایت‌های افغانستان نوشته بود: «رهبری ضعیف، فقدان استحکام لجستیکی و ناهماهنگی‌های عملیاتی و تاکتیکی باعث به خطر افتادن جان سربازان فداکار افغان و شهادت آنان شد. سقوط سریع ولایت‌های افغانستان در عرض یک هفته ادعاهای نیروهای امنیتی افغانستان درباره سرسختی و استحکام‌شان را درهم شکست و این ضرب‌المثل قدیمی نظامی را به یاد آورد که می‌گوید: کسانی که خوب حکومت کردند، مسلح نبودند. کسانی که خوب مسلح بودند، خوب خطوط نبرد را ترسیم نکردند. کسانی که خوب خطوط نبرد را ترسیم کردند نجنگیدند، کسانی که خوب جنگیدند، بازنده نشدند و کسانی که خوب باختند، هلاک نشدند.» جلالی نویسنده چندین کتاب، تحلیل استراتژیک شامل سه جلد تاریخ نظامی افغانستان و بررسی تحلیلی جنگ مجاهدین علیه نیروهای اشغالگر شوروی است.